

Poznań, 8 lutego 2020 r.

Fundacja na rzecz Praw Ucznia

ul. Święty Marcin 29/8
61-806 Poznań

Małgorzata Rauch

Podkarpacka Kurator Oświaty

ul. Grunwaldzka 15
35-959 Rzeszów

Szanowna Pani Kurator!

Jako Fundacja na rzecz Praw Ucznia, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000814229, której jednym z celów jest walka o przestrzeganie praw ucznia w szkołach, zawiadamiamy o tym, że od 10 lutego 2020 r. w I Liceum Ogólnokształcącym im. ks. Stanisława Konarskiego w Rzeszowie (ul. 3-go Maja 15, 35-030 Rzeszów) obowiązywać ma skrajnie bezprawne zarządzenie dyrekcji regulujące kwestię wyglądu uczniów tejże placówki. Wobec tego prosimy Panią Kurator o przeprowadzenie w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego (zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 1 Prawa oświatowego) pilną kontrolę zgodności z prawem wprowadzanych przepisów, a także wydanie wiążących zaleceń w tej sprawie.

Przede wszystkim wątpliwości wzbudza sposób wprowadzania bezprawnych przepisów w życie. Nie dzieje się to bowiem poprzez zmianę statutu, ale poprzez swoiste zarządzenie wydane podczas szkolnego apelu. Tymczasem należy zauważyć, iż rzeczywiście szkoły mogą regulować ubiór uczniów, lecz musi być to uregulowane w szkolnym statucie (art. 99 Prawa oświatowego). Wobec tego wprowadzane zarządzenie już w sposobie jego promulgacji (oraz rodzaju aktu prawnego) powoduje swoją bezprawność.

Należy jednak zauważyć, że wprowadzane regulacje również są niezgodne z obowiązującym prawem. Szkoła pragnie bowiem, by uczennice obowiązkowo nosiły biustonosz. Obligatoryjność ta może uderzać w godność uczennic, która jest gwarantowana przez szereg aktów, w tym Międzynarodowy Pakt Praw Politycznych i Obywatelskich, który godność określa nawet mianem prawa każdemu przyrodzonego, a nie nadanego. Równocześnie sam przepis jest wadliwy pod kątem jego egzekwowania. Któż bowiem miałby sprawdzać, czy uczennica biustonosz ma założony, czy nie? Niezależnie od tego, kto, należy też zwrócić

uwagę na fakt, jak proces tegoż sprawdzania byłby dla uczennic uwłaczający i powodujący wstydlivość.

Równocześnie szkoła pragnie zakazać noszenia sztucznych paznokci, a także nakazać, by makijaż jedynie „podkreślał naturalną urodę”. Należy jednak zauważyć, że nie ma żadnego przepisu, który dozwalałby na zakazywanie noszenia makijażu „niepodkreślającego naturalnej urody” oraz ozdabiania paznokci przez uczennice i uczniów publicznej szkoły. Oczywiście, jednym z obowiązków ucznia — zgodnie z art. 99 Prawa oświatowego — jest przestrzeganie zasad ubierania się na terenie szkoły określonych w statucie tej placówki, ale należy zauważyć, że czasownik „ubierać się”, idąc za Słownikiem języka polskiego PWN, oznacza „wkładać na siebie ubranie, obuwie, nakrycie głowy”. Wobec tego szkoła nie może rościć sobie praw do określania, czy uczennica lub uczeń może nakładać na siebie makijaż „niepodkreślający naturalnej urody” i ozdabiać swoje paznokcie, ponieważ nie ma do tego ustawowych oraz rozporządzeniowych kompetencji, a zgodnie z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. W związku z tym bezprawne jest, zdaniem Fundacji na rzecz Praw Ucznia, określanie zasad noszenia makijażu, a także malowania paznokci przez uczniów.

Poza tym szkoła chce, by włosy uczniów oraz uczennic były niefarbowane i pozostawały w kolorze naturalnym. Zdaniem Fundacji na rzecz Praw Ucznia przepis ten również został w szkolnym zarządzeniu zawarty w sposób bezprawny. Ponownie nie dotyczy on ubioru, lecz cech fizycznych, przez co niemożliwe jest zastosowanie art. 99 ust. 3 Prawa oświatowego. Poza tym należy zauważyć, iż polskie prawo każdemu pozwala nosić taki kolor włosów, jaki ktoś chce. Wiąże się to bowiem z przysługującą każdemu człowiekowi wolnością oraz godnością, o której mowa m.in. w preambule Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych. Nie należy także zapominać, iż kolor włosów może być częścią uzewnętrzniania swoich przekonań (nie ma znaczenia, czy religijnych, czy światopoglądowych, czy jakichkolwiek innych), do czego każdy ma prawo, zgodnie z art. 18 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych oraz art. 18 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

Kolejnym zastrzeżeniem jest kwestia proponowanego obowiązku spinania długich włosów. Należy stwierdzić, iż obligatoryjność ta jest wprowadzana bez jakiegokolwiek podstawy prawnej. Włosy nie są bowiem elementem ubioru, w związku z czym nie można ich statusu — zgodnie z art. 99 Prawa oświatowego — regulować. Z racji, że szkoły — zgodnie

z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej — działają w granicach prawa, bezprawne jest wprowadzanie takiego obowiązku.

Dalej, szkoła w Rzeszowie planuje od 10 lutego 2020 r. zakazywać noszenia biżuterii przez uczniów płci męskiej z racji, że jest to niestosowny element ubioru. To jest jednak dyskryminacja ze względu na płeć, której zakazują m.in.: art. 7 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, art. 19 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej czy art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Biorąc pod uwagę fakt, że akt prawa lokalnego (szkolnego) nie może być sprzeczny z aktami wyższego rzędu (w tym Konstytucją i prawem międzynarodowym), należy stwierdzić, iż zakaz ten jest całkowicie bezprawny.

Wątpliwości wzbudza także katalog możliwych do wymierzenia kar za nieprzestrzeganie zarządzenia dyrekcji. Jedną z nich jest bowiem odesłanie ucznia z zajęć lekcyjnych do domu. Kara ta jednak jest zdecydowanie sprzeczna z prawem. Uniemożliwienie bowiem uczestnictwa uczniowi w lekcjach stanowi złamanie jego konstytucyjnego prawa do nauki, a także niemożność realizowania konstytucyjnego obowiązku nauki (jeśli danego ucznia jeszcze on obowiązuje).

Szanowna Pani Kurator! Zarządzenie, które ma wejść w życie 10 lutego 2020 r., łamie wiele praw ucznia. Równocześnie sposób wprowadzenia zakazów jest także bezprawny (ponieważ nie wprowadzono ich do statutu). Wobec tego ewentualne egzekwowanie przepisów zarządzenia przez dyrekcję wprowadziłoby swoisty chaos prawny. Dlatego też prosimy Panią Kurator o przeprowadzenie pilnej kontroli w tym zakresie w I Liceum Ogólnokształcącym im. ks. Stanisława Konarskiego w Rzeszowie (ul. 3-go Maja 15, 35-030 Rzeszów) i wydanie wiążących dla dyrekcji zaleceń, które uchylą bezprawne zapisy.

Z poważaniem

Mikołaj Wolanin

Prezes Fundacji na rzecz Praw Ucznia